

Kunnskapsdepartementet

Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Vår ref:
2014/8672-4

Saksbehandler/Direkte Telefon:
Kristin Ådlandsvik/56 15 80 28

Deres ref:

Dato:
30.01.2015

Melding om vedtak - Høring - forslag til endringer i forskrift om foreldrebetaling – PS

Møtebehandling i Utvalg for oppvekst og levekår - 28.01.2015

Askøy kommune gir følgende uttale:

Askøy kommune støtter Kunnskapsdepartementets forslag til endringer i forskrift for foreldrebetaling for barnehager, med de merknader som framkommer i saksfremstillingen.

Med hilsen

Else Gammelsrød
leder politisk sekretariat

Kristin Ådlandsvik
konsulent

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor ingen underskrift

Vedlegg: samlet saksfremstilling.

Postadresse:

Postboks 323, 5323 Kleppestø

Besøksadresse:

Klampavikvegen 1, 5300
Kleppestø

Telefon:

56 15 80 00

Bank:

6515.06.05509

E-post:

postmottak@askoy.kommune.no

www.askoy.kommune.no

Telefaks:

56 15 83 90

Org.nr:

964 338 442

HØRING - FORSLAG TIL ENDRINGER I FORSKRIFT OM FORELDREBETALING

Samlet Saksfremlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Utvalg for oppvekst og levekår	9/15	28.01.2015

Saksbehandler: Ann-Iren Larsen	Arkivsaknr.: 2014/8672-2
--------------------------------	--------------------------

Møtebehandling i Utvalg for oppvekst og levekår - 28.01.2015

Vedtak:

Askøy kommune støtter Kunnskapsdepartementets forslag til endringer i forskrift for foreldrebetaling for barnehager, med de merknader som framkommer i saksfremstillingen.

Behandling:

Stian Davies (AP) foreslo følgende:

Askøy kommune går inn for alternativ 2. Barnebidrag skal heller ikke regnes som inntekt.

Stig Abrahamsen (FrP) foreslo rådmannens innstilling:

Askøy kommune støtter Kunnskapsdepartementets forslag til endringer i forskrift for foreldrebetaling for barnehager, med de merknader som framkommer i saksfremstillingen.

Avstemming:

Stian Davies (AP) forslag:
Stig Abrahamsens forslag:

For 4 st. (3AP, 1SV) mot 7 st.
For 7 st. mot 4 st. (3AP, 1SV)

RÅDMANNENS INNSTILLING:

Askøy kommune støtter Kunnskapsdepartementets forslag til endringer i forskrift for foreldrebetaling for barnehager, med de merknader som framkommer i saksfremstillingen.

SAMMENDRAG

Kunnskapsdepartementet sendte den 1. desember 2014 forslag til endringer i forskrift om foreldrebetaling for barnehager ut på høring. De foreslåtte endringene gir et nasjonalt minstekrav til redusert foreldrebetaling i barnehager for familier med lav inntekt. Forslaget regulerer kommunens ordning for reduksjon, med nasjonalt fastsatte proSENTSATSER.

Planlagt ikrafttredelse av endringene er 1. mai 2015.

Høringsfristen er satt til 23. februar 2015.

I Sundvollen-plattformen fastslår regjeringen at det skal innføres en bedre sosial profil på foreldrebetalingen for barnehage, og at regjeringen vil legge til rette for at flere får mulighet til å benytte tilbud om barnehageplass gjennom differensiert foreldrebetaling. I budsjettforliket mellom regjeringspartiene og Venstre og Kristelig folkeparti er det enighet om at foreldrebetalingen maksimalt skal utgjøre 6 prosent av familiens samlede person – og kapitalinntekt, og at ikrafttredelse av ordningen skal være 1. mai 2015. Det er foreslått å bevilge 235 mill. kroner for å dekke kommunenes utgifter knyttet til innføring av denne ordningen i 2015.

Avgjøres av:

Utvalg for Oppvekst og levekår.

Behandles i følgende utvalg:

Utvalg for Oppvekst og levekår.

Videre saksgang:

Høringsfristen er satt til 23. februar 2015. Askøy kommunes høringsuttalelse behandlet politisk i Utvalg for Oppvekst og levekår den 28. januar 2015, og sendes deretter elektronisk til Kunnskapsdepartementet.

Saksopplysninger:

Regjeringens mål er at barnehagene skal være tilgjengelig for alle barn, uavhengig av foreldrenes økonomi. I budsjettforliket mellom regjeringspartiene og Venstre og Kristelig folkeparti ble det enighet om å innføre et nasjonalt minstekrav for foreldrebetaling i barnehager til familier med lav inntekt. Budsjettforliket legger til grunn at foreldrebetalingen maksimalt skal utgjøre 6 prosent av familiens samlede person – og kapitalinntekt for det første barnet, begrenset oppad til maksimalprisen for foreldrebetaling. For andre, tredje og flere barn videreføres dagens bestemmelser om søskenmoderasjon slik at prisen blir henholdsvis 70 prosent og 50 prosent av foreldrebetalingen for første barn.

Foreldrebetaling i barnehager er i dag regulert i forskrift om foreldrebetaling i barnehager, som er gitt med hjemmel i barnehageloven § 15. Kommunens plikt til å ha moderasjonsordninger omtales i forskriftens § 3, tredje ledd, og lyder *“Alle kommuner skal ha ordninger som kan tilby barnefamilier med lavest betalingsevne en reduksjon i eller fritak fra foreldrebetalingen”*. Bestemmelsen er generelt formulert, og det er opp til den enkelte kommune å finne egnede løsninger for slike ordninger. Kommuner kan i dag tilby liten reduksjon i foreldrebetalingen, og

likevel oppfylle kravet etter forskriften. Definisjonen av lavest betalingsevne, herunder inntektsgrunnlaget som skal legges til grunn ved beregningen, skal også fastsettes i den enkelte kommune. Forskriften om foreldrebetaling i barnehager regulerer dermed ikke hvor stor reduksjon kommunen skal gi, og heller ikke hvilke familier som skal tilbys reduksjon. I dag er det derfor stor variasjon i kommunenes praktisering av moderasjonsordningene. Departementet vurderer derfor at det er et behov for endring i forskrift om foreldrebetaling i barnehager, slik at regelverket i større grad sikrer en reduksjon av en viss størrelse til de med lavest inntekt, og slik sikrer en bedre sosial profil på foreldrebetalingen.

Departementet vurderer det som tungtveiende at forslaget medfører at kommunens praktisering av regelverket blir mer forutsigbart for målgruppen, og med lik praktisering uavhengig av hvilken kommune aktuelle foreldre er bosatt i.

Departementet foreslår en nasjonal regulering av kommunens ordning for reduksjon i foreldrebetaling, der kommunen forpliktes til å ha inntektsgradert foreldrebetaling. Det foreslås at det i forskrift om foreldrebetaling fastsettes en maksimal prosentsats av inntekt som skal brukes på foreldrebetaling. Ordningen for reduksjon skal være søknadsbasert på tilsvarende måte som dagens ordninger, og det foreslås at det skal søkes for ett barnehageår av gangen. Det sikrer at opplysninger om dokumentasjon er oppdatert, og at foreldrebetalingen reflekterer eventuelle endringer i inntekt. Dokumentasjon fra foreldre som søker skal være siste års selvangivelse.

Endringene som foreslås skal gjelde både kommunale og ikke-kommunale barnehager, tilsvarende ordningene etter gjeldende regelverk. Ordninger utenfor kommunens betalingssystem for barnehageplass, eksempelvis ordninger for friplass med hjemmel i barnevernloven, berøres ikke av forslaget til endringer i forskriften.

Forslaget innebærer at foreldrebetalingen skal tilsvare en maksimal andel av inntekten med fastsatt maksimalpris som et øvre tak. Kostpenger betales ekstra som i dag. Forslaget viderefører også dagens regler om søskenmoderasjon. Foreldrebetalingen for en heltidsplass per år i barnehage (DVs 11 måneder) vil da settes til høyest å være 6 prosent av inntekten for første barn, men skal ikke overstige maksimalprisen fastsatt av Stortinget. For andre og tredje/flere barn er foreldrebetalingen hhv. 70 prosent og 50 prosent av foreldrebetalingen for første barn. Forslaget viderefører også dagens regler for betaling av deltidstilbud, slik at foreldrebetaling for et deltidstilbud skal settes lavere enn foreldrebetaling for et heltidstilbud. Kommuner står fritt til å gi en større reduksjon i foreldrebetalingen enn departementets forslag.

Maksimalgrensen blir fastsatt i Stortingets årlige budsjettvedtak. Maksimalprisen som er foreslått fra 1.mai 2015 er kr 2 580 pr måned. Det betyr at familier med en samlet person – og kapitalinntekt opp til kr 473 000 pr år vil ha rett på en reduksjon i foreldrebetalingen.

Foreldre som har rett til en reduksjon i foreldrebetalingen med denne ordningen, får det basert på at de har lav inntekt, og ikke lav betalingsevne som tidligere. Ved og kun å se på inntekter, forenkles dokumentasjonskravet til søkeren og behandlingen i kommunene. Forslaget vil også kunne bidra til et mindre antall klagesaker i kommunen, ved at kommunens plikt til å gi reduksjon er klarere definert.

Departementet har vektlagt at ordningen skal være så enkel som mulig å administrere for kommunen, og at ordningen på samme tid skal være enkel og tilgjengelig for foreldrene. En nasjonal regulering av ordningen innebærer mindre rom for kommunal skjønnsutøvelse i

praktiseringen av forskriften. Ved at alle får lik rett til reduksjon i foreldrebetalingen, sikrer forslaget økt forutsigbarhet og likebehandling av de aktuelle familiene.

For å fastsette målgruppens inntektsgrunnlag, må det fastsettes hvilke inntekter som skal tas med i kommunens beregning, herunder hvilke inntekter som skal tas med når foreldrene ikke bor sammen.

Inntekstpostene som skal tas med, fastsettes i forskrift. Departementet foreslår at det er familiens samlede person – og kapitalinntekt etter skatteloven kapittel 12, som skal legges til grunn i behovsprøvingen. Både personinntekt og kapitalinntekt (renter, leieinntekter, utbytte, mm.) kan gjenfinnes på selvangivelsen, som er lett å bruke som dokumentasjonsgrunnlag.

Ordningen vil være søknadsbasert. Familier med lav person – og kapitalinntekt vil derfor ikke automatisk falle innenfor ordningen, men vil ha rett til å få en reduksjon dersom de søker om dette. Dokumentasjonskravet for den som søker om reduksjon er siste års selvangivelse.

Eventuelle klager til kommunen på foreslått ordning for reduksjon i foreldrebetaling, skal omfattes av kommunens klageordning som i dag følger av forvaltningsloven § 28. Kommunens moderasjonsordninger eller vedtak om redusert foreldrebetaling etter foreslåtte endringer i forskrift om foreldrebetaling, omfattes ikke av fylkesmannens klagebehandling etter § 5.

Departementet ønsker innspill på valg av beregningsgrunnlag.

- **Alternativ 1: Inntektsgrunnlag basert på husholdningens inntekt**

Inntekten til de voksne der barnet bor, uavhengig av om de er foreldre til barnet eller ikke. Dersom foreldrene er separert, skilt eller bor alene er beregningsgrunnlaget husholdningens inntekt. Ved delt omsorg der barnet bor fast hos begge foreldre (for eksempel en uke hos hver), beregnes betalingen ut i fra inntekten til husholdningen der barnet er folkeregistrert. Inntektsgrunnlag basert på husholdningens inntekt er i tråd med dagens regler om søskenmoderasjon i foreldrebetalingen.

Departementet foreslår at som en husholdning regnes gifte, registrerte partnere og samboende. Som samboer regnes to ugifte personer over 18 år som bor sammen, og som har bodd sammen i minst 12 måneder de siste 18 måneder eller har felles barn.

I dette alternativet vil ikke økonomien til den forelderen som barnet *ikke* bor hos inkluderes i inntekstberegningen.

Barnebidrag skal tilkomme barnet, og skal ikke brukes til annet enn forsørgelse av barnet. Barnebidrag kan derfor ikke regnes som inntekt. Departementet ber særlig om innspill på om barnebidrag i denne sammenheng bør legges til husholdningens inntekt ved kommunens beregning av foreldrebetaling.

- **Alternativ 2: Inntektsgrunnlag basert på forsørgernes inntekt**

Dersom forsørgernes inntekt legges til grunn ved inntekstberegningen, vil det si at det er foreldrenes inntekt som tas med i beregningsgrunnlaget, uavhengig av om de bor sammen eller ikke. Alternativet vektlegger forsørgerplikten som foreldre har, og at det derfor er deres inntekt som skal utgjøre inntektsgrunnlaget, også der hvor barnet ikke bor sammen med begge foreldrene.

Dette alternativet ivaretar ikke hensynet til at en ny ektefelle/samboer kan ha en faktisk forsørgerrolle for barnet og bidra økonomisk til husstanden, samt forsørgelse og omsorg

for barnet. Departementet vurderer derfor at inntekten til en eventuell ny ektefelle/samboer i de tilfeller foreldrene til barnet ikke bor sammen, uansett bør inngå som en del i inntektsgrunnlaget. Dette vil bidra til økt administrasjonsbyrde for kommunene i behandlingen av søknader. Departementet foreslår at en slik inkludering av ektefelles/samboers bidrag til husholdningen kunne håndteres som et flatt påslag som er uavhengig av inntekt.

Dokumentasjonskravet vil være siste års selvangivelse til begge foreldrene. Der foreldrene ikke bor sammen og samarbeidet er dårlig, kan dette i noen tilfeller gjøre saksprosessen svært krevende for forelderen som søker.

Forslag til endringer i forskrift om foreldrebetaling i barnehager

§ 3 tredje ledd skal lyde:

Kommunen skal ha ordning som kan tilby barnefamilier med lavest betalingsevne fritak for foreldrebetalingen.

Ved forsørgernes inntekt som inntektsgrunnlag

§ 3 nytt fjerde ledd skal lyde:

Kommunen skal ha ordning som kan tilby reduksjon i foreldrebetalingen. Foreldrebetalingen skal for første barn i barnehage utgjøre maksimalt seks prosent av forsørgernes samlede kapital – og personinntekt etter skatteloven kapittel 12, og være begrenset oppad til maksimalgrensen for foreldrebetaling etter § 1. For andre, tredje og flere barn settes foreldrebetalingen i tråd med bestemmelser om søskenmoderasjon, til henholdsvis 70 prosent og 50 prosent av foreldrebetalingen for første barn. Det søkes om reduksjon i foreldrebetalingen for ett barnehageår om gangen. Søknaden skal inneholde det siste årets selvangivelse.

§ 3 nytt femte ledd skal lyde:

Inntekten til en ny ektefelle eller samboer skal inngå i kommunens fastsettelse av inntektsgrunnlaget etter fjerde ledd. Som samboere regnes to ugifte personer over 18 år som bor sammen, og som har bodd sammen i ekteskapslignende forhold i minst 12 av de siste 18 månedene, eller har felles barn.

Alternativt:

Departementet fastsetter et påslag for en ny ektefelle eller samboers inntekt, som skal inngå i inntektsgrunnlaget etter fjerde ledd. Som samboere regnes to ugifte personer over 18 år som bor sammen, og som har bodd sammen i ekteskapslignende forhold i minst 12 av de siste 18 månedene, eller som har felles barn.

Ved husholdningens inntekt som inntektsgrunnlag

§ 3 nytt fjerde ledd skal lyde:

Kommunen skal ha ordning som kan tilby reduksjon i foreldrebetalingen. Foreldrebetalingen skal for første barn i barnehagen utgjøre maksimalt seks prosent av husholdningens samlede kapital – og personinntekt etter skatteloven kapittel 12, og være begrenset oppad til

maksimalgrensen for foreldrebetaling etter § 1. Barnebidrag skal inngå i innteksberegningen. For andre, tredje og flere barn settes foreldrebetalingen i tråd med bestemmelser om søskenmoderasjon, til henholdsvis 70 prosent og 50 prosent av foreldrebetalingen for første barn. Det søkes om reduksjon i foreldrebetalingen for ett barnehageår av gangen. Søknaden skal inneholde det siste årets selvangivelse.

§ 3 nytt femte ledd skal lyde:

Som en husholdning etter fjerde ledd regnes ektefeller, registrerte partnere og samboere. Som samboere regnes to ugifte personer over 18 år som bor sammen, og som har bodd sammen i et ekteskapslignende forhold i minst 12 av de siste 18 månedene, eller har felles barn. Bor et barn fast hos begge foreldrene, skal foreldrebetalingen beregnes ut fra inntekten til den forelderen som har samme folkeregisteradresse som barnet.

Askøy kommunes kommentar:

Askøy kommune har i dag en ordning hvor foreldre med lav betalingsevne kan søke om reduksjon i foreldrebetalingen, hvor husholdningens inntekt brukes som inntektsgrunnlag, selv om ny ektefelle/samboer ikke har forsørgeransvar for barnet. Askøy kommune har fastsatt inntektsgrensen til kr 235 000 pr år. Dette beløpet er ikke blitt justert på svært mange år. Den nye ordningen vil innebære at mange flere foreldre på Askøy vil ha rett til å søke om reduksjon i foreldrebetalingen. Dette vil innebære økte utgifter for kommunen. Men ordningen vil også gi en mye bedre sosial profil på foreldrebetalingen for barnehage, og legge til rette for at flere småbarnsforeldre får mulighet til å benytte tilbud om barnehageplass.

Askøy kommune støtter Kunnskapsdepartementets forslag til endringer i forskrift for foreldrebetaling for barnehager. Det er positivt at forskriften endres, slik at ordning for reduksjon i foreldrebetaling i barnehage gir en lik praktisering av ordningen, uavhengig av hvilken kommune barnet bor i.

Ved at det fastsettes en nasjonal, maksimal prosentsats av inntekt brukt på foreldrebetaling, fastsettes hvilket inntektsgrunnlag som skal legges til grunn for beregningen, samt hvilken dokumentasjon som kreves gir forskriften en forutsigbar og tydelig retning for kommunens ordning for reduksjon i foreldrebetaling i barnehage, som forplikter alle landets kommuner. Slik det er nå regulerer ikke dagens forskrift om foreldrebetaling i barnehager hvor stor reduksjon som skal gis, eller hvilke familier som skal tilbys reduksjon.

I høringsnotatet skriver departementet følgende: "Foreldre som har rett til en reduksjon i foreldrebetalingen med denne ordningen, får det basert på at de har lav inntekt, og ikke lav betalingsevne som tidligere". Da virker det rart at departementet foreslår at følgende ny lovtekst i § 3 tredje ledd skal lyde: *Kommunen skal ha ordning som kan tilby barnefamilier med lavest betalingsevne fritak for foreldrebetalingen.* Her burde det stå "... barnefamilier med lav inntekt..."

Departementet sier i høringsnotatet at det er viktig med en enkel søkeprosess, slik at de foreldre som har rett til reduksjon i foreldrebetalingen ikke forhindres av en vanskelig søkeprosess. Heller ikke bør det å fremskaffe dokumentasjon være en byrde for foreldrene. I familier der foreldre ikke bor sammen, og også har en konfliktfylt og vanskelig kommunikasjon, vil det være en stor ekstrabyrde å fremskaffe dokumentasjon for inntekt for den forelderen som ikke bor sammen med barnet. Av den grunn og fordi kommunen allerede har en ordning hvor husholdningens inntekt legges til grunn, støtter Askøy kommune alternativ 1: Inntektsgrunnlag

basert på husholdningens inntekt. Denne ordningen er enkel for kommunen å administrere, og vel etablert og enkel å forstå for foreldrene.

Dersom likevel alternativ 2: Inntektsgrunnlag basert på forsørgernes inntekt skulle bli valgt, støtter Askøy kommune forslaget om et fast påslag for ny ektefelles/samboers inntekt, for å slippe økte dokumentasjonskrav og byrde for søkeren og økt saksbehandling for kommunen. Barnebidrag bør inngå i inntektsgrunnlaget, slik departementet foreslår.

Kleppestø, 5.1.2015.

Åge Rosnes
Kommunalsjef

Ann-Iren Larsen
Fagsjef

Rett utskrift 30.01.2015

Kristin Ådlandsvik